

Frihet och utveckling i världen 2011-
10-24

Preliminär version justerat efter
stämmans beslut

nya moderaterna

Frihet och utveckling i världen

nya moderaterna

Frihet och utveckling i världen

1. Inledning

Världen är i dag friare än någonsin. Trots att svår svält och blodiga konflikter fortsatt förekommer på många håll i världen är välståndet högre än vid någon annan tidpunkt i vår historia. Antalet fria länder har under de senaste tre decennierna mer än fördubblats och närmare två tredjedelar av jordens befolkning lever numera i demokratier. Frihetsupproren i Nordafrika och Mellanöstern skapar nya förutsättningar för demokrati och ekonomisk tillväxt i en region som till stora delar kännetecknats av politiskt förtryck och ekonomisk stagnation. Globaliseringen och informationsteknologin ger möjligheter för tankar och idéer att spridas runt jorden vilket leder till snabbare händelseförlopp än bara för några år sedan. Antalet människor som dör i väpnade konflikter ligger på historiskt sett rekordlåga nivåer och risken för krig mellan stormakterna i världen är låg. Världen är mer komplex och samtidigt mer löftesrik än någonsin förr.

Den tydligaste omställningen i världen är den snabba ekonomiska och politiska maktförskjutningen från Europa och Nordamerika till framförallt Asien och då i synnerhet Kina och Indien. Den djupa kris som västvärlden nu genomgår riskerar att påskynda denna omställning. Alla tjänar på att välståndet ökar och att den ekonomiska utvecklingen förstärks i Asien och i delar av Afrika och Sydamerika. Det skapar fantastiska möjligheter för entreprenörskap och handel att växa. Samtidigt innebär den ekonomiska krisen att många länder i västvärlden måste göra stora nedskärningar i sina välfärdssystem parallellt med att antalet arbetslösa riskerar att öka. Krisen tar också styrka och energi från västvärldens utrikespolitiska handlingskraft och försvagar vårt inflytande i världen. Vi måste slå vakt om att de gemensamma värderingar vi värnar såsom demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi fortsätter att spridas i världen. För att möta framtidens utmaningar är därför ett starkare samarbete inom den Europeiska unionen (EU) med ökat fokus på ekonomisk konkurrenskraft, en gemensam röst inom utrikespolitiken samt ett djupare transatlantiskt samarbete det viktigaste för oss.

De länder som nu tar allt större plats på den internationella arenan måste visa att de också tar ansvar för de gemensamma globala utmaningar som världen står inför. De måste därför lägga större kraft på att främja frihet, demokrati, internationell fred och säkerhet, frihandel, fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling.

Nya Moderaternas politik handlar om frihet och människors rättigheter såväl i de små som i de stora sammanhangen. För oss är det självklart att svensk utrikespolitik ska vara en tydlig röst för frihet och mänskliga rättigheter runtom i världen. Vi

har en lång tradition inom detta område. Vårt engagemang för frigörelsekampen i Öst- och Centraleuropa är något som vi känner särskild stolthet över. Det är ett arv som förpliktigar. Vi ska driva denna frihetsagenda vidare genom att vara en stark kraft för ett fritt Vitryssland och stödja en demokratisk utveckling när den befinner sig på tillbakagång så som i Ryssland och till del i Ukraina.

I takt med att globaliseringen och informationsteknologin länkar samman världens länder ökar också kravet på Sveriges globala engagemang. Vi ska stödja frihetslängtgående människors kamp mot förtryck var än i världen de befinner sig. Det fria ordet måste värnas, såväl inom som utanför de nya medierna och vi ska stå upp mot diskriminering på grund av exempelvis kön, etnicitet, trosuppfattning och sexuell läggning. Vi måste också arbeta för att fler människor kan ta del av friheten genom att med kraft bekämpa fattigdom och miljöproblem i världen. Brist på rent vatten, kraftigt förorenad luft och avsaknaden av grundläggande sjukvård inskränker också människors möjligheter till ett bra liv.

I dag är det allt mer uppenbart att ekonomisk utveckling och politiskt inflytande går hand i hand. När Sverige står bättre rustat för framtiden här hemma kan vi också göra större skillnad utanför våra egna gränser. Det är då vi lyfter blicken och kan agera med styrka och trovärdighet på den internationella arenan. En tydlig svensk utrikespolitik stärks alltid av att vi tar ansvar för Sveriges ekonomi, samhällsutveckling och miljö.

2. Demokrati, folkrätt och mänskliga rättigheter – hörnstenarna i vår utrikespolitik

Våra värderingar

Sverige är ett öppet land med ett långtgående internationellt engagemang och ett stort beroende av vår omvärld. Vår utrikespolitik ska vara värdebaserad. Vi ska medverka till frihet, fred och försoning såväl i vår egen som i andra delar av världen.

Vi ska arbeta för att få genomslag för de värden vi tror på. Det kräver internationellt inflytande vilket bygger på kompetens, ansvarstagande, en idé- och politikutveckling i takt med omvärldens förändringar samt en effektiv och resursstark utrikesförvaltning. Politisk dialog och handel ger effektivare påverkansmöjligheter än isolering och bojkotter. I många fall är det just de länder som vi har minst samsyn med som vi har störst behov av att påverka för att kunna göra verklig skillnad.

Demokratin, folkrätten och de mänskliga fri- och rättigheterna utgör hörnstenarna i vår utrikespolitik. Dessa förvaltas bäst genom kraftfulla internationella institutioner och en stark internationell rättsordning. Genom att främja dessa värden försvarar vi också Sveriges säkerhet, välstånd och intressen i den internationella politiken.

Värnandet av de mänskliga fri- och rättigheterna

Vår politik utgår från alla människors frihet och lika värde. De mänskliga rättigheterna omfattar varje person och begränsar staters makt över individen. Vi tar vår utgångspunkt i den enskilda människan, snarare än i systemen, när vi utarbetar vår politik. Därför är främjande och försvar av de mänskliga rättigheterna en kärnuppgift för oss och något som ska genomsyra all vår politik.

De mänskliga fri- och rättigheterna omfattar dels de medborgerliga och politiska rättigheterna, dels de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Utrikespolitiken ska främja respekten för de medborgerliga och politiska rättigheterna, för att på så sätt skapa förutsättningar för ekonomisk, social och kulturell utveckling. I kampen för mänskliga fri- och rättigheter ingår också arbetet för att globalt avskaffa dödsstraffet.

Ökad frihet för världens kvinnor

Traditioner och lagstiftning används för att inskränka kvinnors frihet på många platser i världen. Kvinnor och flickor utsätts för tvångsäktenskap, könsstympning, trafficking och sexuella kränkningar. Kvinnor drabbas ofta särskilt hårt av krig, naturkatastrofer, låg utvecklingsnivå och fattigdom.

Kränkningar av kvinnors rättigheter är ett av de största hindren för demokrati och ekonomisk utveckling. Först när kvinnor, i samma omfattning som män, får tillgång till utbildning, förvärvsarbete och äganderätt samt kan skyddas mot övergrepp, kan ett lands utveckling ta verklig fart. Vi ska därför lägga fortsatt stor kraft på dessa områden inom såväl utvecklingsarbetet som övrigt internationellt arbete. FN-resolutionerna 1325 och 1820 om kvinnors och barns situation i väpnade konflikter är viktiga verktyg i kampen mot flera av dessa problem.

Frihet i den digitala världen

De senaste decenniernas tekniska utveckling, med internet och mobiltelefoni som centrala arenor för information, kommunikation och tankeutbyte skapar förutsättningar för en frihetsrevolution. Framstegen inom dessa områden är enorma. Kapaciteten för internetanvändande i världen har mer än tredubblats de senaste fyra åren och mobilabonnemangen har femdubblats. I dag finns det ungefär 5,3 miljarder mobilabonnemang och cirka två miljoner nya tillkommer varje dag.

Digitaliseringen ger individen en frihet som totalitära stater och auktoritära regimer vill kväva av rädsla för att förlora sitt informationsövertag och sin makt. Vi måste därför se teknologins möjligheter som just ett verktyg för frihet, demokrati och mänskliga rättigheter i utrikespolitiken. Friheten på nätet måste säkras och detta arbete ska ingå som en naturlig del i den europeiska såväl som den internationella dialogen samt inom ramen för vårt utvecklings-samarbete.

Ett reformerat och starkare FN

Förenta Nationernas (FN) säkerhetsråd har det högsta ansvaret för att upprätthålla internationell fred och säkerhet. Genom sin världsomspännande medlemskrets har FN unika förutsättningar att samla världens länder till hållbara lösningar på många av vår tids globala utmaningar. Den normbildning som utvecklats inom FN bland annat genom folkrätten och konventioner om de mänskliga rättigheterna, är grundläggande för det internationella systemet.

FN genomför allt större fredsfrämjande insatser. I många konfliktområden där regionala säkerhetsorganisationer och stora länder har begränsade intressen och förmåga är en FN-insats ofta den bästa och enda lösningen. Sverige och övriga västvärldens deltagande i FN:s fredsinsatser bör öka för att ytterligare höja legitimiteten och kvaliteten i dessa insatser. Men FN är också världens samlade utvecklingspolitiska organ. Organisationens roll som samordnare av humanitärt bistånd och säkerhetsinsatser i de allra fattigaste och mest konfliktdrabbade länder är helt central. FN behöver ett fortsatt starkt mandat för att driva fattigdomsbekämpningen även efter millenniemålens slutpunkt 2015.

Det finns tydliga brister i uppbyggnaden av FN:s råd för mänskliga rättigheter vilket föranleder ett behov av demokratikrav för medlemskap. Det är inte hållbart att ett råd som ska granska medlemsländernas efterlevnad av de mänskliga rättigheterna delvis består av länder som själva konsekvent bryter mot dessa rättigheter. I vissa fall dubblar också FN-organen varandras uppgifter, vilket leder till otydliga ansvarsförhållanden och dålig resursanvändning. Som stor givare och med lång tradition av ett omfattande engagemang har Sverige en viktig roll att spela i reformeringen av FN-systemet.

Ytterst avgörs FN:s möjligheter och begränsningar av medlemsländerna. Alltför ofta hämmas FN-systemet av politiska motsättningar. Det återspeglas i att FN:s säkerhetsråd många gånger blockerats av de permanenta medlemmarnas användning av vetot. Säkerhetsrådets sammansättning måste reformeras och bättre spegla världen av i dag.

Vi vill se ett starkare FN som värnar om principen om skyldigheten att skydda. Världen måste kunna skydda människor som utsätts för stort lidande orsakat av till exempel inbördeskrig eller förtryck från den egna staten. I yttersta fall kan detta även innefatta militära insatser. Ett mandat från FN:s säkerhetsråd ska alltid eftersträvas vid sådana insatser och de måste ta sin utgångspunkt i FN-stadgans principer.

3. Europa i världen

Vårt Europa

Vi vill se ett fritt, öppet och enat Europa. Samarbetet med de nordiska och baltiska länderna är av särskild vikt och betydelse för Sverige. Vi har en gemensam historisk och kulturell bakgrund och delar ofta värdemässiga principer. Våra ekonomier är nära integrerade. Vi vill fortsätta att stärka samarbetet i Norden och Baltikum.

Europasamarbetet har genom historien säkrat frihet, fred och demokrati i medlemsländerna och fortsätter att göra det för medlemmar och för blivande medlemmar. Sverige ska tillhöra kärnan i detta samarbete. Många gränsöverskridande frågor kan bättre lösas genom Europasamarbetet. Vi driver därför frågor som handlar om ett mer öppet och konkurrenskraftigt Europa, en mer ambitiös miljöpolitik, en ansvarsfull ekonomisk politik, krafttag mot internationell brottslighet, mindre byråkrati, ett gemensamt asylsystem och värnandet av frihet och demokrati i vår omvärld. Samtidigt är det viktigt att EU inte har uppgifter som medlemsländerna bäst hanterar själva. Den så kallade subsidiaritetsprincipen som slår fast denna balans mellan EU och dess medlemsländer utgör grunden för vår syn på Europasamarbetet.

EU är ett verktyg för att hantera många av våra framtidsutmaningar, men EU är mer än så. Europasamarbetet är ett gemensamt värderingsbygge mot protektionism, nationalism och myter om självtillräcklighet. Det håller tillbaka och står emot de som vill slå ned frihet, demokratiska principer, mänskliga rättigheter och öppenhet såväl inom som utanför EU:s gränser. Det är i grunden dessa värderingar som binder oss samman och ger EU dess stryka.

I kölvattnet av den djupa ekonomiska krisen håller ekonomisk styrka och inflytande i världen på att förändras och till del glida bort från Europa. Trots att EU har en stark attraktionskraft finns det en betydande risk att vår relativa styrka kommer att minska i takt med att tillväxten i länder som Kina, Indien och Brasilien ökar starkt. Därför är det avgörande att EU:s medlemsländer inte bara för en ekonomisk politik som löser akuta problem

utan som också långsiktigt främjar ökad konkurrenskraft, öppenhet och tillväxt. Europeiska unionen måste genom reformer och en inre marknad som omfattar hela ekonomin utveckla sin roll som världens största ekonomi.

Arbetet med att förbättra den ekonomiska koordineringen inom EU måste fortsätta. Detta arbete ska i största möjliga mån involvera samtliga EU:s 27 medlemsländer och präglas av öppenhet, insyn, uppföljning och möjlighet att utkräva ansvar. Men även arbetet med att fullfölja den inre marknaden för varor, tjänster, personer och kapital är centralt för att öka EU:s konkurrenskraft.

Den inre marknaden, som omfattar 500 miljoner människor och 20 miljoner företag, lägger grunden för välstånd och ekonomisk utveckling inom EU. Vi arbetar för att stärka den fria rörligheten inom nya sektorer, minska regelbördan för företagande och reformera jordbrukspolitiken.

EU:s medlemsländer måste också säkerställa att den nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi, EU-2020, förverkligas. Den handlar om att varje medlemsland måste vara berett att vidta nödvändiga reformer för att minska budgetunderskott och återupprätta sunda offentliga finanser. Men det handlar också om reformer av skattepolitik, bidragssystem och pensioner. Det är även angeläget att öka kvinnligt deltagande i arbetslivet. Det bedöms att EU:s bruttonationalprodukt (BNP) ökar med cirka 25 procent när kvinnors sysselsättningsgrad är lika stor som männens.

EU måste bli öppnare för att möta framtidens utmaningar. Under det närmaste årtiondet kommer arbetskraftsutbudet att minska med närmare 60 miljoner människor inom EU på grund av befolkningsutvecklingen i medlemsländerna. För att möta det ökande arbetskraftsbehovet bör övriga medlemsländer följa Sveriges exempel och öppna upp för legal arbetskraftsinvandring för de många människor som vill söka sig en bättre framtid. EU ska ge alla människor i behov av skydd möjlighet till asyl och genomföra inrättandet av ett gemensamt asylsystem.

En större union med välmående grannar

EU ska vara öppet för alla de europeiska länder som vill och förmår att leva upp till de krav som medlemskapet ställer. Skulle EU stänga dörren till dessa länder riskerar vi att få en ekonomisk nedgång och en destabiliserande utveckling i Europa. Det gäller med stor tydlighet i sydöstra Europa där närmare 100 miljoner människor i Turkiet och i länderna på västra Balkan knackar på EU:s dörr. Vägen till medlemskap är ofta krävande och komplicerad. Men det är just uppfyllandet av EU:s medlemskriterier som i grunden ger medlemskapet dess stora värde då det skapar förutsättningar för att bli en del av en gemenskap av fria samhällen och konkurrenskraftiga ekonomier.

Genom det Östliga partnerskapet förstärks EU:s samarbete med de sex grannländerna i Östeuropa och Kaukasus. Dessa länders möjlighet att utvecklas till vitala demokratier och marknadsekonomier samt själva göra sina utrikespolitiska vägval är centralt för ett säkert och stabilt Europa. Partnerskapet uppmuntrar och stödjer dem i genomförandet av nödvändiga reformer i denna riktning. För att partnerskapet ska få reell genomslagskraft krävs det att EU klargör att europeisk integration är en tydlig målsättning för partnerskapet.

Den europeiska grannskapspolitiken kan spela en viktig roll för att skapa starkare politiska och ekonomiska band till de länder i dess närhet som inte vill eller kan bli medlemmar av EU. Men då måste den bli ett tydligare stöd för demokrati, mänskliga rättigheter och öppna ekonomier. I grunden handlar det om att EU ska stå för en värdedrivna utrikespolitik för att bättre kunna verka för en demokratisk utveckling framförallt i Nordafrika och Mellanöstern. Det handlar om att inspirera och stödja länder som står vid historiska vägskäl och vars val kommer att ha betydande återverkningar på Europas utveckling. Utmaningarna i denna del av världen är enorma när det kommer till behovet av ekonomiska och politiska reformer och det kommer att krävas stort tålamod och uthållighet. Men EU:s möjlighet att påverka är betydande, inte minst som regionens viktigaste handelspartner. Mer av frihandel och samarbete måste ersätta dagens tullar och murar. EU måste också fortsätta att driva på fredsprocessen mellan Israel och Palestina baserat på en tvåstatslösning där båda parter kan leva med säkra och erkända gränser med utgångspunkt i 1967 års gränser och FN:s resolution 242.

EU:s röst i världen

Vi vill se ett EU som är en stark kraft för demokrati, mänskliga rättigheter, frihandel, öppenhet och hållbar utveckling i världen. Men trots att EU har många viktiga utrikespolitiska instrument som ger inflytande är samarbetet inte tillräckligt starkt, samstämmigt och effektivt för att EU ska kunna spela sin fulla roll på den internationella arenan. Vi vill se en förstärkt utrikespolitik som tar sin utgångspunkt i det gemensamma europeiska intresset.

EU förenas av en djup värdegemenskap och starka handelspolitiska band med USA. Den transatlantiska länken, som binder parterna samman, är den viktigaste kraften för demokrati, mänskliga rättigheter och marknadsekonomi i den internationella politiken. EU och USA bör fördjupa sitt samarbete bland annat genom att upprätta ett internationellt frihandelsavtal och arbeta för att reformera de internationella institutionerna, verka för hållbar energiproduktion samt hindra spridningen av massförstörelsevapen.

Betydelsen av EU:s relationer med Kina har ökat dramatiskt det senaste årtiondet. Kina har gått från att vara en regional stormakt till att bli en global stormakt med den kanske starkaste ekonomiska utvecklingen i världen. EU måste, som Kinas viktigaste exportmarknad, tydligare använda sitt ekonomiska inflytande för att påverka Kina när det gäller mänskliga rättigheter, liberaliseringen av landets ekonomi och främjandet av en hållbar utveckling.

EU bör utveckla närmare relationer med länderna på den afrikanska kontinenten. I delar av Afrika söder om Sahara finns stark ekonomisk tillväxt och utvecklingen går i de allra flesta fall i rätt riktning. Vi vill se ett förstärkt partnerskap mellan EU och den Afrikanska unionen (AU). Kampen mot fattigdom, främjande av hållbar utveckling och arbetet för frihandel är prioriterade områden för detta partnerskap.

EU:s medlemsländer behöver utveckla en starkare militär och civil förmåga att hantera kriser och konflikter. Ett resursstarkare Europa som har förmågan att både ta ett större ansvar för den egna säkerheten och kunna vara en stark partner till USA är även väsentligt för hållbarheten i det transatlantiska samarbetet.

4. Vår tids säkerhetspolitiska utmaningar

Globaliseringens förändringskraft

Europa utgör ett unikt område av fred, frihet, säkerhet och välstånd i världen. Trots det har vi i närtid upplevt krig inom och mellan länder i Europa och nya risker och hot utvecklas i takt med att tekniken och omvärlden förändras. I allt högre grad blir våra samhällen beroende av flödena av varor, information, kapital, tjänster och människor som utgör globaliseringens kärna. Vi är på väg mot en sammanlänkad värld med stora möjligheter men också beroenden och sårbarhet som följd. Det medför nya och genomgripande konsekvenser för vår säkerhet. Vi måste trygga dessa flöden genom internationellt samarbete och en stark global infrastruktur. Men vi måste också förbereda oss för att händelser bortom Europa kommer att ha större säkerhetspolitisk återverkan i vår egen del av världen i takt med att världen krymper.

Miljö, klimat och hållbar utveckling – centrala säkerhetsfrågor

Miljö och klimat är satt under hårt tryck på grund av föroreningar, överutnyttjande och exploatering. De globala miljöutmaningarna och klimatförändringarna påverkar oss alla och utgör ett av de allvarligaste hoten mot människors säkerhet och levnadsvillkor runt om i världen. Den biologiska mångfalden och jordens mot-

ståndskraft hotas. Därmed riskeras människors livsbetingelser som tillgången till mat, ren luft och dricksvatten.

Ett förändrat klimat innebär bland annat att översvämningar, värmeböljor, torka och orkaner kommer att bli vanligare. Därtill väntas stigande vattennivåer och ökenutbredning. Detta kan i sin tur äventyra livsmedelsförsörjning, ekonomisk utveckling och i förlängningen medföra allvarliga säkerhetsrisker. Livsmedelsbehovet kommer sannolikt att fördubblas inom fyrtio år och utmaningen att producera mat, på ett hållbart sätt, och ha tillgång till drickbart vatten är redan betydande.

Resursfrågor blir i större utsträckning säkerhetsfrågor. Kampen om resurser kan skapa spänningar och konflikter såväl inom som mellan länder. Redan i dag bottenar en stor andel av världens konflikter i miljörelaterade faktorer och den snabba befolkningstillväxten i kombination med klimatförändringar riskerar att leda till ytterligare spänningar med nya konflikter och flyktingströmmar som följd.

Klimatförändringens påfrestningar drabbar redan fattiga länder, med bristande kapacitet att anpassa samhället efter klimatförändringens effekter särskilt hårt. Därför måste en mer hållbar global utveckling påskyndas och användandet av fossila bränslen på sikt upphöra.

EU:s medlemsländer har i dag ett alldeles för stort beroende av fossila bränslen som utgör cirka två tredjedelar av energianvändningen. Energinbehovet inom EU bedöms öka med närmare 20 procent under de närmaste två till tre decennierna om inga åtgärder vidtas. Detta riskerar skada miljön samt skapa ett ohälsosamt beroendeförhållande till ett antal leverantörländer som begränsar EU:s utrikespolitiska handlingsfrihet. Att utveckla en gemensam energimarknad med minskad användning av fossila bränslen är därför centralt både för EU:s utrikes- och miljöpolitik.

Ett globalt klimatavtal innefattande nationellt bindande mål för utsläppsminskningar är centralt i arbetet för att begränsa den globala uppvärmningen. Samtidigt krävs ett fördjupat internationellt samarbete kring utmaningen att passa oss till klimatförändringarnas konsekvenser. Många länder kommer inte klara av att på egen hand genomföra nödvändiga anpassningar och därför krävs en mobilisering av FN och andra internationella organisationer däribland EU. Här kan ett svensk klimatanpassat biståndsarbete också spela en viktig roll.

Kampen mot terrorismen och dess drivkrafter

Terrorismen är ett av de allvarligaste hoten mot det öppna och toleranta samhälle som vi värnar. Det kanske främsta hotet mot internationell säkerhet utgörs av att vissa terroristnätverk försöker införskaffa massförstörelsevapen. Men som händelserna i Norge i juli 2011 visar kan också enskilda terroristers gärningar få förödande konsekvenser. Utvecklingen inom informationsteknologin underlättar för terrorister världen över att sprida intoleranta och fanatiska idéer. Bekämpning av terrorism är en gränsöverskridande utmaning. Det är därför angeläget att stärka det globala samarbetet i kampen mot terrorismen. Men detta måste ske på ett sätt som respekterar och balanserar människors integritet och rätten till ett privatliv. Större ansträngningar måste också göras för att angripa terrorismens grogrund så som upplevd social och ekonomisk orättvisa och extrema ideologier. Sveriges långsiktiga insatser för att stärka demokrati och ekonomisk utveckling på de platser som präglas av radikaliserings måste fortsätta och regelbundet utvärderas. Ju öppnare och mer välmående ett samhälle är desto sämre är förutsättningarna för extremism och radikaliserings.

Svaga och sönderfallande stater

I delar av världen plågas människor av sönderfallande stater. De kännetecknas ofta av omfattande korruption, förtryck och konflikter mellan religiösa eller etniska grupper. Dessa spänningar och konflikter fräter sönder länder inifrån och kan skapa plattformar för terrorister eller kriminella nätverk att verka ostört. Den grova organiserade brottsligheten med smuggling över gränserna av människor samt till exempel narkotika och vapen utgör ett växande problem som ofta är kopplat till svaga eller sönderfallande stater. Även piratangrepp på sjöfarten är ett växande problem som hotar globala handelsflöden och ofta har sitt ursprung i sådana områden.

En av de internationella samfundets största utmaningar utgörs av den rådande situationen i Afghanistan samt Pakistan som dessutom har tillgång till kärnvapen. Ett sönderfall av dessa länder skulle kunna få förödande konsekvenser för internationell fred och säkerhet. Det understryker också vikten att Sverige fortsätter ge ett långsiktigt bidrag till stöd för fred, säkerhet och utveckling i Afghanistan.

Rustningskontroll och ickespridning för ökad säkerhet

Risken för spridningen av massförstörelsevapen har ökat de senaste åren. Iran och Nordkorea fortsätter att utmana det internationella samfundet och icke-spridningsregimen är satt under hårt tryck. Vårt mål är en värld fri från massförstörelsevapen. Utvecklingen på nedrustningsområdet styrs nästan uteslutande av dagens kärnvapenländer. Dessa måste gå före och minska sina egna kärnvapenarsenaler för att med trovärdighet kunna driva icke-spridningsfrågorna.

Även de taktiska kärnvapnen måste omfattas av nya nedrustningsavtal och ett provstoppsavtal måste skyndsamt komma på plats. Det är angeläget att det avtal som reglerar konventionella stridskrafter i Europa, CFE-avtalet, vidmakthålls och efterföljs för att säkra ett tryggt och stabilt Europa. Även den okontrollerade spridningen av små och lätta vapen måste bekämpas då sådana vapen skördar närmare en halv miljon dödsoffer varje år. Vi vill därför se en internationell uppgörelse om ett globalt folkrättsligt bindande vapenhandelsfördrag och välkomnar utvecklandet av ett starkt Arms Trade Treaty.

Säkerheten i vår del av Europa

Sverige bygger säkerhet tillsammans med andra länder. Vi ska vara med och ta ansvar för säkerheten i Europa genom att stödja andra EU-länder eller nordiska länder om de utsätts för katastrofer eller olika former av angrepp. Ett sådant åtagande är det mest grundläggande uttrycket för europeisk solidaritet och därför en naturlig vidareutveckling av Sveriges säkerhetspolitiska linje. Vi ska också ha förmåga att ta emot militär hjälp av andra länder om Sverige hotas. Riksdagens beslut om solidaritetsförklaringen är ett uttryck för detta.

Dynamiken i vårt eget närområde och utvecklingen i Ryssland är centrala faktorer för Sveriges säkerhet. Utvecklingen i Ryssland är inte entydig men ger anledning till oro då den präglas av växande förtryck och nationalism. Ryssland står inför betydande utmaningar. Landet har omfattande korruption, minskande befolkning och försämrad folkhälsa. Ryssland har ansträngda relationer med många av sina grannländer och är inte främmande för att utöva påtryckningar med såväl civila som militära medel för att påverka dessa länder. Ryssland har även ambition att öka sin militära förmåga.

Utvecklingen i närområdet och vår omvärld kräver att Sverige har ett starkt försvar med hög tillgänglighet. Sveriges militära förmåga och agerande är en viktig faktor för den säkerhetspolitiska stabiliteten i området, särskilt då våra grannländer nu kraftigt reducerar sina försvarsanslag. Nato har bekräftat att det nya svenska försvaret har förmåga att avskräcka från angrepp och att värna Sverige om så skulle krävas. Vår solidaritetsförklaring ställer också nya och högre krav på att Sverige ska kunna ge och ta emot militärt stöd. Förmågan att genomföra fredsfrämjande insatser ska öka.

Säkerheten i närområdet handlar dock idag inte främst om militära hot och utmaningar. Miljöhot, riskfyllda energitransporter på Östersjön och störningar av handelsflöden till och från Sverige kan leda till svåra påfrestningar för vårt samhälle. Den allt djupare integrationen mellan länderna i Östersjön inom luft- och havsövervakning, sjöräddning och miljösamarbete säkrar att vi är bättre förberedda om en katastrof eller olycka skulle äga rum.

Utvecklingen i Arktis betyder allt mer för vår egen säkerhet. Klimatförändringarna skapar nya utmaningar men också möjligheter som Sverige måste förhålla sig till och påverka. Vi vill öka det nordiska samarbetet och se en starkare roll för EU i utformandet av Arktispolitiken då EU förfogar över viktiga instrument för att främja en säker och hållbar utveckling av området.

Vi delar värdegemenskap och utmaningar med de andra nordiska och baltiska länderna som utgör en unik grund för att fördjupa vår utrikes- och försvarspolitiska samverkan. Vi vill kraftfullt förstärka detta samarbete. Om alla de nordiska länderna på sikt tillhör EU och Nato skulle det ytterligare underlätta vår samverkan. Vi tror att denna form av fördjupad regional integration med likasinnade länder inom ramen för EU och Natosamarbetet kommer att spela en allt viktigare roll i framtiden.

Nato – en säkerhetspolitisk hörnsten

Nato utgör grunden för den europeiska säkerhetsstrukturen. Inom Nato förenas européer och nordamerikaner varje dag kring en gemensamt antagen säkerhetsagenda och gemensamma åtaganden. Nato har återkommande påvisat sitt operativa värde vid fredsfrämjande insatser samtidigt som artikel fem med de gemensamma försvarsförpliktelserna utgör dess grund. Nato har samtidigt förändrats i takt med att de säkerhetspolitiska utmaningarna i övärlden ändrats och har i dag ett utvecklat samarbete även med icke-Natoländer i fredsbevarande operationer. Sverige har i denna del blivit ett aktivt partnerland. I dag är 21 av 27 EU-länder medlemmar av Nato och det är dessa länder som har tillgång till den europeiska säkerhetspolitikens innersta kärna. Samarbetet mellan EU och Nato måste vidareutvecklas och innefatta en strategisk dialog om hur organisationerna kan komplettera varandra och gemensamt möta globala utmaningar.

Vi vill fördjupa Sveriges samarbete med Nato och verka för en svensk anslutning. Det ger Sverige större möjligheter att ta ansvar för och påverka en organisation som är central för vår egen och Europas säkerhet. Det kräver att det finns en bred parlamentarisk förankring och ett folkligt stöd för ett sådant beslut. Det bör även ske i nära dialog med och helst tillsammans med Finland.

5. En öppnare värld genom handel, utveckling och bistånd

Handel för välstånd och utveckling

Världen behöver mer frihandel och färre murar. Fler människor kan då dra nytta av en öppen värld där flödet av varor, kapital och tjänster stiger i snabbare takt och välståndet ökar. Sveriges resa från fattigdom till välstånd grund-

lades när vi införde frihandel och näringsfrihet och öppnade upp vårt land mot omvärlden. På den grunden fortsätter vi att bygga vårt välstånd. Sverige är ett av världens mest handelsinriktade länder, och exporten motsvarar runt hälften av vår BNP.

Handelspolitiken behöver kontinuerligt anpassas till att vår ekonomi blir allt mer tjänsteintensiv. De största ansträngningarna har länge varit inriktade på att montera ner tullmurar inom jordbruks- och industriområdet. Det arbetet ska fortsätta, men vi måste nu lägga större kraft även på att ta bort handelshinder inom tjänsteområdet. Vi ska också bekämpa barriärer och nationell särslagstiftning som står i vägen för utvecklingen inom den digitala ekonomin.

Handel är ett viktigt verktyg i kampen för bättre miljö. Spridningen av till exempel vattenreningsteknik och klimatsmarta transport- och uppvärmningssystem skapar nya möjligheter. Genom att ta bort tullar och handelshinder kan vi även utöka den gröna frihandeln för miljö- och klimatvänliga varor, tjänster och teknologier.

Sverige ska vara den främsta rösten för frihandel och öppenhet, inom EU och i världen. Om EU bygger barriärer mot omvärlden tappar vi i konkurrenskraft och skadar vår egen utveckling. Sverige ska driva på för ett nytt globalt frihandelsavtal inom ramen för världshandelsorganisationen, WTO. I avvaktan på framgångsrikt avslutade förhandlingar i WTO är det än viktigare att EU visar ledarskap för frihandel, bygger koalitioner med länder som vill ha friare handel och sluter fler frihandelsavtal.

Vi stödjer även en snabb rysk anslutning till WTO, om Ryssland lever upp till de krav som ställs för att bli medlem i organisationen. Det skulle stärka förutsägbarheten och transparensen i den ryska handelspolitiken. EU:s frihandelsavtal ska vara så ambitiösa och heltäckande som möjligt. Världshandelsorganisationen WTO:s regelverk är satt under hård prövning. Det är därför viktigt att vi slår vakt om och bidrar till ett robust internationellt handelssystem som tryggar att ingångna avtal och överenskommelser efterlevs.

En bredare syn på utveckling

De senaste decennierna har vi sett den snabbaste fattigdomsminskningen i världshistorien. Hundratals miljoner människor har lyfts ur fattigdom. Samtidigt ökar fattigdomen i vissa delar av världen och förblir en stor global utmaning. I dag lever 1,2 miljarder människor i extrem fattigdom. I de fattigaste delarna av Afrika, lever varannan människa på mindre än en dollar om dagen. Kvinnor och barn drabbas hårdast. Över 30 000 barn dör varje dag av fattigdomsrelaterade orsaker. Av de som lever i extrem fattigdom är sjuttio procent kvinnor. Kunskap och utbildning är en nyckel till varje individs utveckling, men trots det går över

hundra miljoner barn inte i skolan. Fortfarande är nära en femtedel av jordens vuxna befolkning analfabeter och drygt två tredjedelar av dessa kvinnor.

Om vi med framgång ska kunna bekämpa fattigdomen och uppnå millenniemålen, som syftar till att halvera fattigdomen i världen, till 2015 måste miljöproblem, migration, handels- och säkerhetsfrågor ses som integrerade delar av utvecklingsagendan. Globala utmaningar kräver gemensamma ansträngningar.

Vägen ur fattigdom går via ekonomisk tillväxt och handel. Utvecklingsländerna måste få ökat tillträde till den internationella marknaden och makt över sina resurser och inkomster. Det stödjer framväxten av ett livskraftigt näringsliv och lägger grunden för hållbar utveckling och tillväxt. Den absoluta merparten av ekonomiska flöden till utvecklingsländerna utgörs numera av exportintäkter, privata kapitalinvesteringar och remitteringar. Summan av remitteringar, det vill säga pengar som migranter skickar hem till sina ursprungsländer, uppgick enligt Världsbankens till mer än dubbelt så mycket som det officiella biståndet till dessa länder. En framgångsrik politik för global utveckling får därför inte stanna vid att handla om bistånd. Den måste handla om välstånd. För att vinna kampen mot fattigdomen behövs mer frihandel, fler entreprenörer och bättre idéer, mer kunskap och mer internationell samverkan.

Biståndet som stöd till utveckling

Till grund för vårt engagemang för att förbättra biståndspolitikerna ligger tron på alla människors rätt till frihet, trygghet och rättvisa och övertygelsen om att utveckling ytterst drivs av människors egen vilja och förmåga. Vi ser att biståndets uppgift är att bidra till att skapa förutsättningar för människor att lyfta sig ur fattigdom och förtryck. Biståndet ska bidra där andra flöden inte förmår åstadkomma resultat och måste hela tiden anpassas till förändringarna i omvärlden. Biståndsinsatser kan göras i samverkan med näringslivsaktörer och ha en viktig roll för att utveckla marknader.

FN:s biståndsmål för utvecklade länder ligger på 0,7 procent av bruttonationalinkomsten (BNI). Sverige har länge legat väl över denna nivå. Vi anser att Sverige måste ha en hög biståndsambition som uppfyller FN-målet och går därutöver. Samtidigt anser vi inte att nivå är överordnat innehåll. Det viktiga måste vara att det bistånd som ges är meningsfullt och gör nytta i mottagarländerna.

Ett effektivt bistånd kan inte bara bygga på god vilja, utan måste leverera verkliga resultat. Vi har en hög ambition för biståndet, därför kräver vi en ansvarsfull hantering av biståndsmedel. Det innebär högt ställda krav på ekonomisk styrning och rapportering, kamp mot korruption i både biståndsorganisationer och samarbetsländer och en beredskap att agera kraftfullt mot missförhållanden. Vi ska

våga prioritera och se till att de svenska biståndsmedlen ger ett mervärde och skapar bäst förutsättningar för utveckling.

Vi har ett moraliskt ansvar att bistå människor i kriser, katastrofer och konflikter med ett starkt humanitärt engagemang som räddar liv och lindrar nöd. Vi ska ta fasta på kopplingen mellan säkerhet och utveckling. Avsaknad av fred och säkerhet är ett av de största hindren för att minska fattigdomen i världen. Majoriteten av de allra fattigaste länderna är samtidigt konfliktdrabbade. Krig och konflikt och det våld som följer i deras spår hotar människors omedelbara säkerhet och överlevnad, men de indirekta effekterna i form av utebliven ekonomisk och social utveckling är också allvarliga.

Sverige bör därför fortsätta att fokusera en stor del av sitt bistånd till konfliktdrabbade länder och de länder som just lämnat detta stadium. I de flesta av dessa länder krävs det både fredsfrämjande insatser och långsiktiga utvecklingsinsatser. Genom att skapa säkerhet skapas den stabilitet som är en förutsättning för utveckling. Att bekämpa fattigdom genom breda fredsinsatser är en del av en effektiv biståndspolitik. Sverige bör också på detta område vara ett föregångsland och verka för att civila och militära resurser används i koordinerade insatser samordnade av FN eller regionala organisationer som Nato, EU och AU.

Ett starkare stöd för kvinnor och barn

Att kvinnor förvägras sina grundläggande fri- och rättigheter är ett av de största hindren för utveckling och tillväxt. Rätten och tillgången till utbildning för flickor och kvinnor är helt avgörande och de måste garanteras detta på samma villkor som pojkar och män. Likaså måste kvinnor och män garanteras samma rättigheter i ekonomiska frågor. I Afrika är till exempel åtta av tio bönder kvinnor men de äger ytterst sällan marken själva. Det innebär att de har mycket små möjligheter att få lån eller utveckla sin verksamhet och på så sätt lyfta sig ur fattigdom.

Mödra- och barnadödligheten omfattas av FN:s millenniemål och är en tydlig indikator på ett lands utveckling. Sverige har ett ansvar att bidra till fattiga länders uppfyllande av dessa och övriga mål. De prioriteras därför i vårt utvecklingssamarbete, bland annat genom insatser för bättre sexuell och reproduktiv hälsa samt för att stärka kvinnors roll i utvecklingsprocessen. Utvecklingen i fråga om millenniemålen går åt rätt håll, men alldeles för långsamt. Med nuvarande takt kommer målen om kraftigt minskad mödra- och barnadödlighet, samt flera andra av de andra målen, inte att uppnås till 2015. Detta faktum måste prägla Sveriges insatser på biståndsområdet ännu tydligare framöver.

Sverige ska bli världsledande på att skydda och främja kvinnors och barns rättigheter och möjligheter. Jämställdhetsperspektiv och särskilt fokus på kvinnors

och flickors rättigheter ska därför prägla utformningen av all utvecklingspolitik. Detta kräver också att vi ställer tydliga krav på våra samarbetsländer - kultur, religion och tradition kan aldrig motivera avsteg från principen om jämställdhet, icke-diskriminering och alla människors frihet och lika värde. Vi vill vidareutveckla det internationella samarbetet på detta område och gå från ord till handling.

Biståndet som verktyg för demokratin

Politisk frihet frigör krafter för social och ekonomisk utveckling. Vi vill därför utveckla Sveriges förmåga att genomföra demokratibistånd och ser det som ett viktigt bidrag till att skapa en friare värld. Det handlar om att stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner och stärka rättstatens funktioner i mottagarländerna. Insatser för att bidra till utbildning av politiker, tjänstemän och journalister är också centrala i detta arbete. Det partinära samarbetet med fokus på att stödja utvecklingen av demokratiska partistrukturer spelar en viktig roll för att utveckla starka flerpartisystem i mottagarländerna.

Svenskt bistånd ska ställa krav på respekt för demokrati och mänskliga rättigheter. Vi ska stödja de individer som tar stora personliga risker genom att arbeta för dessa värden. Sverige bör därför erbjuda långtgående stöd och skydd för oppositionella, journalister, nätaktivister och andra nyckelpersoner i kampen för en friare värld.

Vi har ett ansvar att maximera effekten av våra bilaterala utvecklingsinsatser i samordning med andra givare för att åstadkomma en effektiv ansvarsfördelning och verkliga resultat. Sverige ska också bidra till effektiviseringen av EU:s utvecklingssamarbete och ha en tydlig röst i det internationella utvecklingssamarbetet. Genom aktivt arbete i dessa sammanhang bidrar Sverige till en mer rättvis och hållbar global utveckling.